

Dubravko Palijaš*
Ljubica Komlen**

POMILOVANJE

U ovom radu sadržani su tablični pregledi onih pojedinačnih slučajeva tijekom četiriju promatranih godina u kojima je primijenjen akt milosti kao predsjednička prerogativa. Analizirani su predmeti pomilovanja prema vrstama kaznenih djela i oblicima pomilovanja u svakom od promatranih slučajeva pomilovanja sukladno prije važećem Zakonu o pomilovanju iz 1993. godine. Pregledom podataka koji su prikazani obuhvaćenim istraživanjem moguće je sagledati da li se i u kojoj mjeri, s obzirom na ukupan broj osoba koje su bile pomilovane po pojedinim vrstama kaznenih djela i danom obliku pomilovanja, primjenom akta milosti u kaznenom pravosuđu iznimno korigira odnosno ublažava sudska kaznena politika.

1. UVOD

U pripremama za savjetovanje *Zakonska i sudska politika kažnjavanja u Republici Hrvatskoj* u Ministarstvu pravosuđa Odjel za pomilovanja, koji obavlja upravne i stručne poslove vezane za obradu predmeta pomilovanja iz ovlasti predsjednika Republike, obradio je statističke podatke vezane uz predmete pomilovanja za razdoblje od 1999. do 2002. godine.

Analiza podataka obuhvatila je u promatranom razdoblju pravomoćno osuđene osobe na zatvorske kazne za **odabrana kaznena djela** koja su bila predmet istraživanja i za koja su odlukama Predsjednika Republike Hrvatske u tom vremenu bile pomilovane.

Ujedno, radi komparacije obrađeni su i podaci za isto razdoblje o ukupnom broju pomilovanih osoba i osoba čije su molbe bile odbijene ne samo po promatranim kaznenim djelima nego i ostalim kaznenim djelima koja nisu bila predmet istraživanja.

Svi podaci po promatranim kaznenim djelima kao i po **ostalim** kaznenim djelima sadržani su u tablici 1.

Posebno su prikazani podaci o broju pomilovanih osoba po promatranim kaznenim djelima i danim oblicima pomilovanja za ta kaznena djela u 1999., 2000., 2001. i 2002. godini (**tablice 2, 3, 4 i 5**).

* Dubravko Palijaš, pomoćnik ministrice Uprave za kazneno pravo Ministarstva pravosuđa

** Ljubica Komlen, načelnica Odjela za pomilovanja Ministarstva pravosuđa

U tablici 6 dan je pregled **ukupnog broja** pomilovanih osoba po datim oblicima pomilovanja za promatrano razdoblje od 1999. do 2002. godine.

2. KOMENTAR PREGLEDA TABLIČNIH PRIKAZA OBRAĐENIH PREDMETA POMILOVANJA

Iz podataka u **tablici 1** vidi se da je u promatranom vremenu po **svim** kaznenim djelima bilo razmotreno ukupno 1.387 molbi za pomilovanje koje su podnijele pravomoćno osuđene osobe na zatvorske kazne, od čega su pomilovane 532 osobe ili 38%, a odbijene su molbe za pomilovanje za 855 osoba ili 62%.

Za kaznena djela obuhvaćena istraživanjem od ukupnog broja pomilovanih osoba (532) pomilovano je 437 osoba, što pokazuje da se od broja pomilovanih osoba po svim kaznenim djelima 32% odnosi na promatrana kaznena djela. Od 437 osoba pomilovanih u vremenu od 1999. do 2002. godine najveći broj pomilovanja dan je za ova kaznena djela: izazivanje prometne nesreće (155), ubojstvo (122), zlorporaba opojnih droga (37), ubojstvo u pokušaju (34) razbojništvo (33), silovanje (7), krađa (6) i za bludne radnje samo jedna osoba.

Table 2, 3, 4 i 5 sadržavaju pregled danih oblika pomilovanja prema vrstama kaznenih djela za svaku promatranu godinu od 1999. do 2002. Iz tih tablica proizlazi da je najveći broj pomilovanih osoba bio u 1999. godini, kada je pomilovano 156 osoba, od čega je najvećem broju osuđenih osoba – 88 ili 56% izrečena zatvorska kazna bila umanjena. Za 33 osobe ili 21% neizdržani dio izrečene zatvorske kazne bio je zamijenjen uvjetnom osudom, dok je izrečena zatvorska kazna zamijenjena uvjetnom osudom u 29 slučajeva ili 19%. Najmanji broj pomilovanja dan je u 2002. godini kada je ukupno pomilovano 46 osoba, od čega se 83% odnosi na umanjenje izrečene zatvorske kazne – 38 osoba, dok ostali oblici pomilovanja obuhvaćaju samo 8 osoba. Uočava se da su za kazneno djelo ubojstva pomilovane 22 osobe i ubojstva u pokušaju 7 osoba, dok za kaznena djela bludne radnje i teške krađe nije pomilovana niti jedna osoba.

U **tablici 6** dan je pregled **ukupnog broja** pomilovanih osoba prema vrstama kaznenih djela i oblicima danih pomilovanja za cijelo razdoblje od 1999. do 2002. godine. Ti podaci pokazuju da je u vremenu od četiri godine od 437 pomilovanih osoba 251 osoba dobila umanjenje kazne (57%), neizdržani dio izrečene kazne zamijenjen je uvjetnom osudom za 114 osoba ili 26%, zamjenu izrečene zatvorske kazne uvjetnom osudom dobilo je 46 osoba ili 11%, a za 26 osoba ili 6% oprošten je neizdržani dio izrečene zatvorske kazne.

Razmatrani pojedinačni slučajevi u kojima je dano pomilovanje pokazuju da su u većini pri donošenju odluke o prihvaćanju molbi za pomilovanje ocjenjivane okolnosti koje su nastupile nakon pravomoćnosti presude ili okolnosti koje sud nije uzео u obzir pri odmjeri kazne.

Tako su najčešće uzimane u obzir ove okolnosti: postignut stupanj resocijalizacije osuđene osobe tijekom izdržavanja zatvorske kazne te veći dio izrečene zatvorske kazne koji je izdržala, promijenjene obiteljske i socijalne prilike, pogoršano zdravstveno stanje, sudjelovanje i teže ranjavanje u Domovinskom ratu te oboljenje i duže liječenje od PTSP-a, neosuđivanost kroz duže vrijeme nakon počinjenja kaznenog djela za koje je osoba pravomoćno osuđena, postignut stupanj uspješnosti u provedbi sigurnosne mjere pri obveznom liječenju ovisnosti od alkohola ili opojnih droga, nadoknađena nastupjela šteta počinjenjem kaznenog djela, materijalni i drugi socijalni uvjeti za uključivanje u redoviti život na slobodi i sl.

ZAKLJUČAK

Odjel za pomilovanja Ministarstva pravosuđa analizirao je pojedinačne slučajeve u kojima su pravomoćno osuđene osobe na zatvorske kazne bile pomilovane odlukama Predsjednika Republike Hrvatske za promatrana kaznena djela u vremenu od 1999. do 2002. godine. Analizom je obuhvaćeno 1.387 molbi za pomilovanje koje su podnijele pravomoćno osuđene osobe na zatvorske kazne po svim kaznenim djelima u vremenu od četiri promatrane godine, s posebnim osvrtom na 437 slučajeva u kojima su bile pomilovane osobe za odabrana kaznena djela koja su bila predmet istraživanja. Dobiveni podaci prikazani su u šest tablica koje sadržavaju pregled broja pomilovanih osoba po pojedinim vrstama kaznenih djela i danim oblicima pomilovanja za svaku promatranu godinu od 1999. do 2002. kao i pregled ukupnog broja osoba koje su pomilovane u tom vremenu. Podaci pokazuju da su u promatranom vremenu bile ukupno pomilovane 532 osobe po svim kaznenim djelima ili 38%, a odbijene su molbe za pomilovanje za 855 osoba ili 62%. Za promatrana kaznena djela pomilovano je 437 osoba ili 32%, od čega je 57% ili 251 osobi dano pomilovanje umanjnjem kazne, neizdržani dio izrečene kazne zamijenjen je uvjetnom osudom za 114 osoba ili 26%, zamjenu izrečene zatvorske kazne uvjetnom osudom dobilo je 46 osoba ili 11%, a za 26 osoba ili 6% oprošten je neizdržani dio izrečene zatvorske kazne.

Tabela 1.

PREGLED BROJA POMILOVANIH OSOBA PREMA PROMATRANIM
VRSTAMA KAZNENIH DJELA U VREMENU
OD 1999. GODINE DO 2002. GODINE

VRSTE KAZNENIH DJELA	1999. godina	2000. godina	2001. godina	2002. godina	Ukupno pomilovano osoba od 1999. - 2002. godine
Ubojstvo	41	27	32	22	122
Pokušaj ubojstva	8	4	15	7	34
Teška tjelesna ozljeda	2	2	3	1	8
Zlouporaba opojnih droga	3	20	10	4	37
Silovanje	4	2	~	1	7
Bludne radnje	~	1	~	~	1
Krađa	4	1	~	1	6
Teška krađa	18	4	~	~	22
Razbojništvo	16	5	8	4	33
Prijevvara	1	5	4	2	12
Izazivanje prometne nesreće	59	53	39	4	155
UKUPNO	156 (36 %)	124 (28 %)	111 (25 %)	46 (11 %)	437

Radi usporedbe navodimo i podatke o ukupnom broju (532 ili 38 %) pomilovanih osoba i osoba čije su molbe bile odbijene (855 ili 62 %) ne samo po kaznenim djelima obuhvaćenim istraživanjem nego i po drugim kaznenim djelima za koja su osuđene osobe podnosile molbe za pomilovanje (ukupno 1387).

1999. godina: pomilovano 186 osoba - 70 %
odbijeno 81 osoba - 30 %
UKUPNO: 267 osoba

2001. godina: pomilovano 135 osoba - 42 %
odbijeno 186 osoba - 58 %
UKUPNO: 321 osoba

2000. godina: pomilovano 153 osobe - 42 %
odbijeno 213 osoba - 58 %
UKUPNO: 366 osoba

2002. godina: pomilovano 58 osoba - 13 %
odbijeno 375 osoba - 87 %
UKUPNO: 433 osobe

Tabela 2.

PREGLED BROJA POMILOVANIH OSOBA PO PROMATRANIM
 KAZNENIM DJELIMA I DATIM OBLICIMA POMILOVANJA
 U 1999. GODINI

VRSTA KAZNENOG DJELA	UMANJENJE KAZNE	ZAMJENA IZREČENE KAZNE UVJETNOM OSUDOM	NEIZDRŽANI DIO KAZNE ZAMJENJEN UVJETNOM OSUDOM	OPROŠTEN NEIZDRŽANI DIO KAZNE	UKUPNO POMILOVANE OSOBE
Ubojstvo	39	~	2	~	41
Pokušaj ubojstva	~	2	3	3	8
Teška tjelesna ozljeda	~	1	~	1	2
Zlouporaba opojnih droga	~	~	3	~	3
Silovanje	2	~	2	~	4
Bludne radnje	~	~	~	~	~
Krađa	1	3	~	~	4
Teška krađa	6	4	7	1	18
Razbojništvo	9	1	6	~	16
Prijevaram	~	~	~	1	1
Izazivanje prometne nesreće	31	18	10	~	59
UKUPNO	88 (56 %)	29 (19 %)	33 (21 %)	6 (4 %)	156

Tabela 3.

PREGLED BROJA POMILOVANIH OSOBA PO PROMATRANIM
KAZNENIM DJELIMA I DATIM OBLICIMA POMILOVANJA
U 2000. GODINI

VRSTA KAZNENOG DJELA	UMANJENJE KAZNE	ZAMJENA IZREČENE KAZNE UVJETNOM OSUDOM	NEIZDRŽANI DIO KAZNE ZAMJENJEN UVJETNOM OSUDOM	OPROŠTEN NEIZDRŽANI DIO KAZNE	UKUPNO POMILOVANE OSOBE
Ubojstvo	24	~	3	~	27
Pokušaj ubojstva	4	~	~	~	4
Teška tjelesna ozljeda	2	~	~	~	2
Zlouporaba opojnih droga	9	2	5	4	20
Silovanje	2	~	~	~	2
Bludne radnje	~	~	1	~	1
Krađa	1	~	~	~	1
Teška krađa	2	~	1	1	4
Razbojništvo	3	~	2	~	5
Prijevaram	1	~	3	1	5
Izazivanje prometne nesreće	29	7	12	5	53
UKUPNO	77 (60 %)	9 (7 %)	27 (22 %)	11 (9 %)	124

Tabela 4.

**PREGLED BROJA POMILOVANIH OSOBA PO PROMATRANIM
KAZNENIM DJELIMA I DATIM OBLICIMA POMILOVANJA
U 2001. GODINI**

VRSTA KAZNENOG DJELA	UMANJENJE KAZNE	ZAMJENA IZREČENE KAZNE UVJETNOM OSUDOM	NEIZDRŽANI DIO KAZNE ZAMJENJEN UVJETNOM OSUDOM	OPROŠTEN NEIZDRŽANI DIO KAZNE	UKUPNO POMILOVANE OSOBE
Ubojstvo	25	~	3	4	32
Pokušaj ubojstva	3	~	11	1	15
Teška tjelesna ozljeda	~	~	3	~	3
Zlouporaba opojnih droga	2	3	4	1	10
Silovanje	~	~	~	~	~
Bludne radnje	~	~	~	~	~
Krađa	~	~	~	~	~
Teška krađa	~	~	~	~	~
Razbojništvo	5	1	2	~	8
Prijevaram	3	~	1	~	4
Izazivanje prometne nesreće	10	2	27	~	39
UKUPNO	48 (43 %)	6 (5 %)	51 (46 %)	6 (5 %)	111

Tabela 5.

PREGLED BROJA POMILOVANIH OSOBA PO PROMATRANIM
KAZNENIM DJELIMA I DATIM OBLICIMA POMILOVANJA
U 2002. GODINI

VRSTA KAZNENOG DJELA	UMANJENJE KAZNE	ZAMJENA IZREČENE KAZNE UVJETNOM OSUDOM	NEIZDRŽANI DIO KAZNE ZAMJENJEN UVJETNOM OSUDOM	OPROŠTEN NEIZDRŽANI DIO KAZNE	UKUPNO POMILOVANE OSOBE
Ubojstvo	21	~	~	1	22
Pokušaj ubojstva	6	~	~	1	7
Teška tjelesna ozljeda	1	~	~	~	1
Zlouporaba opojnih droga	1	1	1	1	4
Silovanje	1	~	~	~	1
Bludne radnje	~	~	~	~	~
Krađa	~	~	1	~	1
Teška krađa	~	~	~	~	~
Razbojništvo	4	~	~	~	4
Prijevaram	1	~	1	~	2
Izazivanje prometne nesreće	3	1	~	~	4
UKUPNO	38 (82 %)	2 (4 %)	3 (7 %)	3 (7 %)	46

Tabela 6.

**PREGLED UKUPNOG BROJA POMILOVANIH OSOBA
PO PROMATRANIM KAZNENIM DJELIMA I DATIM OBLICIMA
POMILOVANJA U VREMENU OD 1999. DO 2002. GODINE**

VRSTA KAZNENOG DJELA	UMANJENJE KAZNE	ZAMJENA IZREČENE KAZNE UVJETNOM OSUDOM	NEIZDRŽANI DIO KAZNE ZAMJENJEN UVJETNOM OSUDOM	OPROŠTEN NEIZDRŽANI DIO KAZNE	UKUPNO POMILOVANE OSOBE
Ubojstvo	109	~	8	5	122
Pokušaj ubojstva	13	2	14	5	34
Teška tjelesna ozljeda	3	1	3	1	8
Zlouporaba opojnih droga	12	6	13	6	37
Silovanje	5	~	2	~	7
Bludne radnje	~	~	1	~	1
Krađa	2	3	1	~	6
Teška krađa	8	4	8	2	22
Razbojništvo	21	2	10	~	33
Prijevара	5	~	5	2	12
Izazivanje prometne nesreće	73	28	49	5	155
UKUPNO	251 (57 %)	46 (11 %)	114 (26 %)	26 (6 %)	437

Summary

PARDON

This paper contains tabular overviews of individual cases in the course of four years, in which the act of pardon was applied as a presidential prerogative. Cases of pardon are analysed pursuant to the previous Pardon Act of 1993 according to types of criminal offences and forms of pardon in each of the observed cases. By reviewing the data presented in the study, it is possible to see whether, and to what extent, taking into account the total number of persons who were pardoned per individual type of criminal offence and relevant form of pardon, the criminal justice policy has been exceptionally corrected, that is, mitigated, by applying the act of pardon in criminal proceedings.

